

SMARTWORK

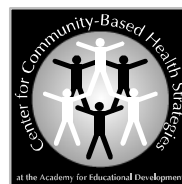
Посібник

Для підприємств, орієнтованих на керівників і профспілкових лідерів:

**ПРОГРАМИ ТА ПОЛІТИКА ЩОДО
ВІЛ/СНІДУ**

ЛИПЕНЬ 2004 року

ВИДАННЯ ПРОЕКТУ СМАРТ

Слово до читача

Це видання розроблене в межах стратегічної програми профілактики ВІЛ на робочих місцях „Спільне стратегічне управління заходами боротьби зі СНІДом в Україні (СМАРТ)”. СМАРТ — це проект Центру боротьби зі СНІДом та охорони здоров'я населення при Академії розвитку освіти. Проект здійснюється завдяки фінансовій підтримці Міністерства праці Сполучених Штатів Америки в рамках Договору Номер Е-9-К-1-0074. У Зімбабве фінансування надається за Грантом №U62/CCU320180-01 Міністерства охорони здоров'я та обслуговування населення Сполучених Штатів Америки, Центрів контролю та профілактики захворювання.

Свій внесок у створення цього посібника зробила велика група фахівців міжнародного рівня, які вкладали власні знання та різнобічний досвід у справу розробки ефективних і дієвих, доступних та людських за змістом програм і стратегій боротьби з ВІЛ/СНІДом на виробництві. Серед авторів посібника — Метью Робертс, Майкл Каплан, Джой Прітчетт, Вандана Шетті з Центру зі СНІД та охорони здоров'я населення; свою допомогу надали Емілі Гантц МакКей, Танг Нгуєн та Мелісанде Леланд Гендрік з Мозаїки (Центр некомерційного розвитку та сумісництва), а також Меґ Скарлетт.

Ця книжка — один із перших довідників, що мають сприяти впровадженню таких програм у виробничому середовищі та обґрунтуванню їхніх переваг. Вона містить рекомендації й покрокові інструкції щодо просування в цьому напрямку. Посібник орієнтований на керівників та профспілкових лідерів і базується на „Програмах та політиці з попередження ВІЛ/СНІДу”. Його створили Метью Робертс, Білл Рау та Алан Ернері у рамках Проекту „Політика заходів щодо запобігання СНІДу на підприємствах приватного сектора (ПСНІДПС)”, фінансованого Агентством США з міжнародного розвитку.

Відповідальність за зміст цього видання несуть виключно автори. Він не завжди відбиває погляди Міністерства праці США або Міністерства охорони здоров'я та обслуговування населення США. Посилання на торгові марки, комерційні продукти або організації не потребують узгодження з Урядом Сполучених Штатів Америки.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	iii
МОДУЛЬ 1: ВСТУП ТА ЗАГАЛЬНИЙ ОГЛЯД	1-1
Попередня інформація про Посібник	1-1
Користування Посібником	1-2
Чому питання ВІЛ/СНІДу має розв'язуватися у виробничому середовищі?	1-4
Що можна сказати про правові аспекти питання?	1-13
Що перешкоджає впровадженню заходів проти ВІЛ/СНІДу на виробництві: стигма, дискримінація і брак знань про Програми	1-16
МОДУЛЬ 2: МОДЕЛІ ТА КОМПОНЕНТИ ПРОГРАМИ	2-1
Розпочинаємо: командна модель	2-1
Пристаюючи до роботи над програмою	2-8
Складові програми з профілактики ВІЛ/СНІДу, навчання, догляду і підтримки на виробництві	2-17
Засвоєні уроки й найкращі приклади з практики	2-25
МОДУЛЬ 3: РОЗРОБКА ПОЛІТИКИ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ВІЛ/СНІДУ НА ВИРОБНИЦТВІ	3-1
Значення заходів із профілактики ВІЛ/СНІДу	3-1
Основні принципи політики з профілактики ВІЛ/СНІДу	3-7
Розробка політики щодо попередження ВІЛ/СНІДу	3-15
МОДУЛЬ 4: РОЗРОБКА ПРОГРАМИ ЩОДО ПРОФІЛАКТИКИ ВІЛ/СНІДУ, НАВЧАННЯ, ДОГЛЯДУ ТА ПІДТРИМКИ	4-1
Вступ	4-1
Розробка програми	4-5
Напрямок програми 1: Освітня робота з профілактики ВІЛ/СНІДу	4-5
Напрямок програми 2: Допоміжні заходи профілактики ВІЛ	4-14
Напрямок програми 3: Діагностика та лікування ОІЗ та ІПСШ	4-19
Напрямок програми 4: Доступ до добровільного консультування і тестування на ВІЛ	4-22
Напрямок програми 5: Консультування, догляд та інші програми підтримки	4-25
Напрямок програми 6: Забезпечення найновішими методами лікування	4-28
Висновок	4-31

ДОДАТКИ

Додаток 1: Основна інформація про шляхи передачі ВІЛ/СНІДу	Дод. 1-1
Додаток 2: Зразки політики у попередженні ВІЛ/СНІДу	Дод. 2-1
Модель комплексної політики щодо запобігання ВІЛ/СНІДу на виробництві від проекту SMART	Дод. 2-3
Політика роботодавця: зразок від Національного фонду боротьби зі СНІДом	Дод. 2-7
Виклад політики відділу кадрів: зразок від Фонду Алена Вінсента Сміта, Бермуди	Дод. 2-8
Зразки політик від <i>South African Afriikaanse Handelinstituut</i> , Південна Африка	Дод. 2-10
Політика запобігання ВІЛ/СНІДу на виробництві від компанії <i>DaimlerChrysler</i> , Південна Африка	Дод. 2-15
Політика з профілактики ВІЛ/СНІДу від компанії <i>Heineken</i>	Дод. 2-23
Проект стратегії від Азійської бізнес-коаліції супроти ВІЛ/СНІДу	Дод. 2-30
Додаток 3: Десять принципів стратегії для виробничого середовища	Дод. 3-1
Додаток 4: Трудові директиви, кодекси і політики з протидії ВІЛ/СНІДу на виробництві	Дод. 4-1
Практичний посібник МОП “ВІЛ/СНІД і сфера праці”	Дод. 4-3
Кодекс із ВІЛ/СНІДу та зайнятості Південноафриканської співдружності з розвитку (ПАСР).....	Дод. 4-37
Приклад політики від Американської федерації працівників штату, округу та муніципалітету (АФПШОМ)	Дод. 4-43
Додаток 5: Як визначити викладача-наставника зі штату працівників.....	Дод. 5-1
Додаток 6: Приклади модулів із профілактики і план змісту програми	Дод. 6-1
Додаток 7: Дискусійні питання щодо розробки програми навчальних і профілактичних заходів	Дод. 7-1
Додаток 8: Словник термінів, пов’язаних зі СНІДом	Дод. 8-1
Додаток 9: Словник профспілкових термінів	Дод. 9-1
Додаток 10: Інформаційні аркуші	Дод. 10-1
Інформаційний аркуш з питань ВІЛ/СНІДу Центрів контролю та профілактики захворювань (ЦКЗ)	Дод. 10-3
Інформаційний аркуш Програми ООН-СНІД щодо стигми та дискримінації.....	Дод. 10-10
Інформаційний аркуш Програми ООН-СНІД із питань догляду та підтримки	Дод. 10-13
Додаток 11: Інтернет-ресурси та посилання щодо ВІЛ/СНІДу.....	Дод. 11-1
Додаток 12: Зразок брошури «СНІД на виробництві»	Дод. 12-1

Передмова

ВІЛ/СНІД став найбільш спустошливою епідемією, яку будь-коли знало людство

Він не оминув жодної країни по всьому світі. Хвороба вразила всі верстви населення. Наведемо кілька прикладів зведених статистичних даних із реєстру про епідемію СНІДу за 2003 р. Цей реєстр створено в рамках Спільної Програми з ВІЛ/СНІДу Організації Об'єднаних Націй (Програма ООН-СНІД), а також Всесвітньою Організацією Здоров'я (ВООЗ)¹. Ці дані демонструють величезний вплив ВІЛ/СНІДу на життя країн у 2003 році, рівно як і потенції цього впливу в майбутньому.

- У 2003 р. більше третини з близько 40 мільйонів людей, хворих на ВІЛ/СНІД у світі, становила молодь, люди працездатного віку й особливо — молоді жінки.
- У цьому ж 2003 році було ВІЛ-інфіковано 5 мільйонів людей.
- З моменту початку епідемії вірусом ВІЛ заразилися більше 60 мільйонів людей; ВІЛ/СНІД поставив добробут та еволюцію перед безпрецедентною загрозою.
- За оцінкою Міжнародної організації праці (МОП), у 2001 році 26 мільйонів робітників були інфіковані ВІЛ, більшість із них — віком від 25 до 49 років.
- Передбачається, що в 2015 році ВІЛ/СНІД спричинить скорочення кількості населення у 45-ти найбільш уражених на сьогодні країнах на 95 мільйонів. Для цих країн характерне зменшення національного валового продукту, зниження чисельності робочої сили та високі показники абсентеїзму (відсутність робітників на робочих місцях через хворобу чи відгул). У той же час існує чимало можливостей попередити або зменшити такий вплив².

ВІЛ/СНІД уразив всі країни. Крім затримки таких процесів, як збільшення середньої тривалості життя, ріст соціально-економічного розвитку та боротьба з бідністю у країнах з найвищими показниками з ВІЛ, з причини ВІЛ/СНІДу скорочується робоча сила та продуктивність праці.

- В деяких країнах Карибського басейну ВІЛ/СНІД стає головною причиною смертності. У Багарнасі та Гайані рівень смертності серед людей віком від 15 до 34 років у 2,5 рази вищий саме через СНІД³.
- У семи країнах Південної Африки (ареал на південь від Сахари) більш ніж один із кожних п'яти дорослих — ВІЛ-інфікований, а в Зімбабве — кожен третій.
- В інших регіонах відзначається різке зростання кількості заражень. Так, у деяких куточках Східної Європи в 2000 році сталося більше випадків інфікування, ніж за всі попередні роки в цілому⁴.
- У В'єтнамі темпи поширення зросли з 0,6% у 1994 р. до 3,5% у 2000 р.⁵

Особи на робочих місцях — а це стосується як роботодавців, так і лідерів трудових колективів — мають величезні можливості й могутній потенціал, який можна

протиставити страшній навалі ВІЛ/СНІДу. Беручи до уваги такі фактори, як масовість робочих колективів, кількість часу, який доросла людина проводить на роботі, а також зростання кількості хворих на ВІЛ/СНІД серед працюючих людей, виробниче середовище є стратегічним плацдармом боротьби зі СНІДом. Довідник, який ми пропонуємо, власне, й має допомогти адміністративному керівництву і трудовим колективам спільно з урядами різних країн та НУО виступити проти цієї катастрофи, взяти відповідальну участь у нагальній боротьбі з нею.

„Ми маємо перейти від риторики — до конкретних дій та впровадити ці дії на широкому фронті у безпрецедентних масштабах. Для цього треба, озброївшись тактикою, стратегією, мобілізувати всі ресурси й об'єднати наші зусилля з усіма союзниками. І не здаватися, аж поки не виборемо перемогу в цій війні”.

— Нельсон Мандела

Посилання

¹ Спільна Програма з ВІЛ/СНІД Організації Об'єднаних Націй (Програма ООН-СНІД) та Всесвітньої Організації здоров'я (ВООЗ). (2003 р.). *Нові дані щодо епідемії СНІД*. Адреса: www.unaids.org/html/pub/publications/irc-pub-06/jc943-epiupdate2003_en_pdf.pdf

² Програма ООН-СНІД. (2002 р.). *Вплив ВІЛ/СНІД* (таблиця даних). Адреса: www.unaids.org/html/pub/publications/fact-sheets03/fs_lac_en_pdf.pdf

³ Програма ООН-СНІД (2002 р.). Країни Латинської Америки та Карибського басейну (таблиця даних). Адреса: www.unaids.org/html/pub/publications/fact-sheets03/fs_lac_en_pdf.pdf

⁴ Програма ООН-СНІД та ВООЗ. (2003 р.) *Нові дані щодо епідемії СНІДу*. Адреса: www.unaids.org/html/pub/publications/irc-pub-06/jc943-epiupdate2003_en_pdf.pdf

⁵ Програма ООН-СНІД, Дитячий Фонд Організації Об'єднаних Націй (ЮНІСЕФ) та ВООЗ (2002 р.). В'єтнам: Таблиці епідеміологічних даних з ВІЛ/СНІДу та інфекцій, які передаються статевим шляхом. Адреса: www.unaids.org/html/pub/publications/fact-sheets01/vietnam_en_pdf.pdf